

BOERENFRONT, beroepsorganisatie van land- en tuinbouwers in Vlaanderen, opgericht als coöperatieve vennootschap op 31 juli 1937 in Heist-op-den-Berg.

Het Boerenfront is gegroeid uit een protestbeweging van landbouwers uit de Mechelse regio tegen de instorting van de aardappelprijzen in de zomer van 1936 en tegen de prijzenpolitiek van de regering ten aanzien van de landbouw in het algemeen. De beweging kon rekenen op steun uit Vlaams-nationalistische kringen, zoals van oud-volksvertegenwoordiger **Ward Hermans** en het blad *De Schelde* (1919-1936), maar ook vanuit Vlaamsgezinde katholieke kant, zoals de krant *De Standaard*, de spreekbuis van **Gustaaf Sap**, die zelf in conflict lag met de Belgische Boerenbond. De anti-Boerenbond dimensie die van bij de aanvang in de agitatie van het Boerenfront aanwezig was, werd nog aangescherpt door de compromisloze houding van de Boerenbond zelf die het monopolie van de katholieke boerenorganisatie voor zich opeiste. De Boerenbond werd hierin gesteund door het episcopaat dat in oktober 1937 een kerkelijke veroordeling van het Boerenfront uitsprak.

Op 31 juli 1937 had het Boerenfront zich onder eiding van **Louis van Kerckhoven**, de voorzitter vanaf de oprichting tot aan zijn overlijden in 1983, tot coöperatieve vennootschap gevormd. Het was onder dezelfde naam een maand later met de uitgave van een weekblad gestart. De hoofdredactie daarvan werd, samen met de functie van secretaris van het Boerenfront, toevertrouwd aan de jonge landbouwingenieur **Piet Meuwissen** die zich als studentenleider en medewerker aan het weekblad *Nieuw Vlaanderen* al had laten kennen als overtuigd Vlaams-nationalist met uitgesproken Nieuwe-Orde-denkbepelden. Meuwissen was kort voor zijn engagement in het Boerenfront ook privé-secretaris geweest van Sap die inmiddels zelf naar de Vlaams-nationalistische en rechtse richting tendeerde. *Het Boerenfront* werd trouwens gedrukt op de persen van *De Standaard*.

In 1938 zou het Boerenfront ongeveer 25.000 leden geteld hebben. Het ongenoegen over de aanhoudend slechte landbouwsituatie en rancunes tegen de Boerenbond na de liquidatie van de Middenkredietkas dreef vele kleine boeren en tuinders naar het Boerenfront en verder in rechtse richting. Zo zou het **Verdinaso** Boerenfronters onder zijn sympathisanten geteld hebben. Duidelijker waren de nauwe banden met het **Vlaamsch Nationaal Verbond** (VNV) wat, bij de verkiezingen van april 1939, de forse stemmenwinst voor het VNV in de rurale

kantons van de provincie Antwerpen kan verklaren.

In 1940 werd Meuwissen door de VNV'er Victor Leemans, de secretaris-generaal van economische zaken, benoemd tot hoofd van de Nationale Landbouw- en Voedingscorporatie (NLVC), waarvoor hij na de oorlog veroordeeld werd. Het Boerenfront zelf distantieerde zich na de oorlog openlijk van de NLVC. Maar de banden met het Vlaams-nationalisme bleven bestaan. In het verkiezingsjaar 1954 was het Boerenfront samen met het Algemeen Christelijk Middenstandsverbond (ACMV), een afscheuring van het Nationaal Christelijk Middenstandsverbond, betrokken bij het electoraal principiesakkoord over de vorming van de Vlaams-nationalistische Christelijke Vlaamse Volksunie (CVV) die in alle Vlaamse arrondissementen kieslijsten indiende. Vooral in de arrondissementen Mechelen, Turnhout en Aalst werden de CVV-lijsten met Boerenfronters opgevuld. In het arrondissement Mechelen, waar Van Kerckhoven als lijststrekker fungeerde, behaalde het CVV met bijna 7% van de stemmen een opgemerkt resultaat. Na de verkiezingen viel deze coalitie snel uiteen, maar de promotoren ervan richtten nog datzelfde jaar de Volksunie (VU) op. De uitnodiging tot de stichtingsvergadering was nog mee ondertekend door Van Kerckhoven, al speelde die nadien geen enkele rol meer in de nieuwe partij. Dat is wel het geval geweest voor een Boerenfrontter, namelijk Ludo Sels, terwijl de partij zelf in haar manifest van 1955 nog de lof van de boerenstand beleeft en een vaag economisch corporatisme voorstond. Vooral in de beginjaren heeft de VU getracht electoraal in het landbouwersmilieu te rekruteren. Dat de partij daarbij de Boerenbond bekritiseerde en de land- en tuinbouwers naar het Boerenfront verwees, is niet meer dan het logische gevolg van de vooroorlogse bindingen.

LITERATUUR: P. de Cauwer, *De reactie van de Vlaamse Boerenwereld op de landbouwcrisis na het faillissement van de middenkredietkas (1935-1940). De acties en politieke betekenis van het Boerenfront*, VUB, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1982; – I. Rosman, *De Volksunie: een partijanalyse (1954-1961)*, VUB, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1986; – L. van Molle, Ieder voor Allen. De Belgische Boerenbond 1890-1990 (KADOC Studies, nr. 9, 1990); – B. de Wever, *Greep naar de macht. Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945*, 1994.

LEEN VAN MOLLE